SURINAAMSCH WEEKBLAD.

ABONNEMENT.
Voor 12 maanden . . . . f 10.—
» 6 maanden . . . . » 5.50.
» 3 maanden . . . . » 3,00.

No. 40.
ZONDAG 2 OCTOBER.
1853.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
Voor iedere regel . . . . f 0,25.
behalve 75 ct. Zegelgeld, hetwelk bij elke plaatsing moet voldaan worden.

PARAMARIBO.

ADVERTENTIëN.

GODSDIENSTOEFENING bij de *Nederduitsche Hervormde Gemeente*, Woensdag Avond den 5n. October e. k. te *half zeven* uren.

GOUVERNEMENTS - SECRETARIE.
POST-KANTOOR.
Op aanstaanden DONDERDAG den 6n. dezer des morgens *ten 8 ure*, zullen de via *Nickerie* naar *Demerarij* te verzenden Brievenpakketten, worden gesloten.
Paramaribo, den 1n. October 1853.
De Ambtenaar belast met de Postery,
J. S. BURNE.

Van de Gouvernements Plantage *Catharina Sophia*, bij inschrijving te koop:
30 à 50 PUNCHEONS *RUM*,
van 17 en 18 graad,
af te halen voor rekening en risico van den kooper tegen het laatst dezer maand.
De bus der inschrijvings-billetten ter Gouvernements Secretarie zal geligt worden op DINGSDAG den 4 dezer, des middags ten 12 ure.
Paramaribo, den 1 October 1853.
De Beheerder van voornoemde Plantaadje,
WM. HUMPHREIJS.

De Vendumeester J. C. GOMPERTS zal op Vrijdag e. k. verkoopen:
De Slavin *Alida*, (bekwame kokin en waschmeid) en haar zoon *Johannes Theodorus*, (bekwame timmerman,
aankomende E. J. VON RIEBEN. (15171)

GROOT VOCAAL GECOSTUMEERD CONCERT.
Met vergunning van Zijne Excellentie den Heer Gouverneur.
Het Gezelschap ITALIAANSCHE OPERISTEN zal de eer hebben op
Dingsdag den 4 October 1853
te geven in het Tooneel-Gebouw,
***Een groot Gecostumeerd* CONCERT,**
ter *benefice* van Sign., en Signa.
BUSATTI,
Zullende het PROGRAMMA nader worden bekend gemaakt. (15172)

De ondergeteekende heeft de eer bij deze ter keunisse van Eigenaren, Administrateuren en van het geëerd Publiek te brengen, dat hij met *primo* October e. k. op nieuw een
Hospitaal
zal oprigten onder de firma van
A. TAMA & CO.
zoo als hij zulks eene reeks van jaren, heeft gehouden, alwaar hij ter genezing zal opnemen, alle lijders aan de JAWS-ZIEKTE, VEROUDERDE ZEREN en andere UITSLAG-ZIEKTEN welke deze ten gevolge hebben.
Hij vleit zich bij voortduring met het vertrouwen zijner geëerde Begunstigers, wiens belangen, hij bij deze met verdubbelde inspanning belooft waar te nemen.
Paramaribo, den 28 September 1853.
(15173) A. TAMA.
Woonpl.: *Saramaccastraat* La. E. No. 56.

J. VOET
heeft ontvangen per de laatst gearriveerde schepen:
Een partij
***Manufacturen*,**
waaronder supra, fijn en ordin. Zwart en gekl. *LAKEN*, zwart en gekl. PARAMATTA, ORLEANS, Zwart Satijn, Gekl. VESTENSTOFFEN, Wollen, Katoenen en Garen BROEKENSTOFFEN, HARMONIQUE voor Kinder Kielen, bielefelds, huismans, vlaamsch, Wit, Grijs en Gestr. LINNEN, POOL en VRIESBONTEN, Beddetijk en Bockjesstreep, Garen en Katoenen SERVETGOED, SALEMPOERIS, Wit-, Effen-, Gewerkt en Gekleurde NETEL- en KAMERDOEK, Schotsch Batist, Witte-, Zwarte en Gekleurde CREPE, ROBES JACCOLA à la BAYADERE, CALICO'S, Zwart Zijden Hals- en Gekleurde Zijden en Katoenen ZAKDOEKEN in soorten. Mans Zwarte *Hoeden* en *Petten*, *Stoffen* SCHOENEN. *BOTER* in 14 ponds vaatjes, Groene en Graauwe ERWTEN, *Zuurkool*, *Patent Olie*, in pullen en heele en halve amen
Alsmede in commissie:
Eene partij *Echt Garen*, (els breedte) *Wit Osnabrugs* en *Blaauwe* LINNENS tegen de zeer *matige prijzen* van 23 à 30 Cents per el *à CONTANT*. (15544)

Aangebragt per Kapt. J. A. DE LANG en te bekomen bij
A. UMGEWAND:
***BOTER*, *KAAS*, *HAM*,**
¼ tonnen ROOKSPEK, vaatjes SAUCIJSJES en WORST, Gerookte OSSEN TONGEN, Oxhoofden *Roode WIJN* en *BIER*, Dames, Heeren en Kinderen *SCHOENEN*, Beste lange WIJNKURKEN, en meer andere GOEDEREN. (15545)

J. G. FONSECA FZ.
heeft in commissie ontvangen per het schip *Juno*, kapt. J. A. DE LANG:
Allernaatste MODEWAREN, direct uit *PARIJS*, extra Geborduurde CHEMISETTEN, Ondermouwen en PALETOST voor Dames, — Idem Kleedjes en Paletots voor meisjes, Gekleurde Dames KLEEDJES van één breedte, extra fijne *INDIANA* voor Dames Kleedjes, Bereese Dockjes, Chales, VOILES, Diverse kleuren AGREMENTEN, LINTEN, FRANJES en CHENILLE, enz en buitengewoon geb. garen Batiste Dames ZAKDOEKJES, alle soorten *Zijden*, *Glacé*, *Castoren* en andere HANDSCHOENEN voor Dames en Heeren, Effen en Geborduurde Afgepaste Dames Kleedjes, Strooken in soorten, zwart en andere kleuren opgemaakte PALETOTS, Crepe, Lasting en andere Fr. Stoffen voor idem, witte en gekleurde GAAS, Fijn zwart *DRAP*, BROEKENGOED, breede *Ital* en *Nostralie* Dames, Meisjes en Kinder *HOEDEN*, opgemaakte Ital. Kinder dito, Ital. en Brecelieus witte en gekleurde Mans en Jongens dito, en veel meer andere
***Modewaren*.**
(15546)

GEBRS. REELFS
hebben per de laatst gearriveerde schepen ontvangen, en bieden tegen zeer *matige prijzen* te koop aan:
Primo kwaliteit *Bordeaux Roode Wijn* in vaten en per douzijn, Oude *Madera* en *Teneriffe Wijn* in pijpen en in flesschen, *Champagne*-, *Rhijn*-, *Malaga*-, *Muscaat*- en oude *Port à Port* en *Tinta Wijn*, allen van goede kwaliteit.
JENEVER in groene- en in 6 en 15 stoopen roode kelders, *Cognac* en *Witte Brandewijn*, diverse fijne Amsterdamsche *LIKEUR*-als: *Anisette*, *Noyaux*, *Persico*, *Vanille*, *Curaçao*, Echte *Extract d'Absint* uit Neuchatel, *Jenever op Bessen*, *Specerijen Elixter*, London bottled *Porter* en *Ale*, *Seltserwater* in heele en ½ kruiken.
WIJN-AZIJN in oksh., pullen en flesschen.
BOTER, Zoetem.-, Leidsche en Zwits. KAZEN, HAM, Gerookt SPEK en ZOUTVLEESCH in kwart tonnen, ZUURKOOL, Saucijsjes, Worst, Rolpens, *Aardappelen*, *Broodsuiker*, *Zwarte* en *Groene THEE*, Specerijen, Zoete Olie, Engelsche-, Fransche en Dusseldorfer MOSTARD, Groene en Capucijnder Erwten, GORT, AUGURKJES, OLIJVEN, KOMKOMMERS.
Blikken Saucijsjes de Boulogne, Rookvleesch, Kalfs en Ossenschijf, do. Rollades, Rumpsteak, Mutton, Tongen, Mockturtle, Côteletten, Oestersoep, Versche en Gerookte Zalm, Versche Makreel en Oesters, Essence of Beef, Ossenhaas, Kalfsgehakt, Lijsters, Hazenpeper, Doperwten, Tuinboonen, Spinagie, Bloemkool, Peultjes, Aspergies, Schorseneelen, Appelen en Peeren.
HAVANA SIGAREN
van diverse kwaliteit. [15082]

Te bekomen bij
A. HEWITT
KOFFIJ ZAKKEN
groot voor p. m. 200 pond.
(15547)

Verkrijgbaar bij
N. BOX & CO.,
Goede, drooge *Bakkeljaauw*, *VLEESCH*, *SPEK*, REUZEL, RIJST, JENEVER, Compositie en Spermacetie KAARSEN. PATENT OLIE, Dun Engelsch *PLAT*, *LOOD*, etc., etc., [15548]

HET WEEKBLAD.

PARAMARIBO, 1 OCTOBER 1853.

De per mail ontvangene bladen behelzen het volgende.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft het ontwerp, tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen" na eenige veranderingen *aangenomen* met 41 tegen 27 stemmen.

Het ontwerp, zoo als het thans gewijzigd is aangenomen en aan de eerste kamer ter goedkeuring is gezonden, is van den volgenden inhoud:

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen die deze zullen zien of hooren lezen; salut! doet te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is eenige wettelijke bepalingen vast te stellen ter uitvoering van onderscheidene voorschriften van het VIde Hoofdstuk der Grondwet en ter vervanging van op dit ontwerp bestaande verordeningen, opdat Wij gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen in het rijk kunnen verleenen, en waken, dat zij zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den staat.

Zoo is het, dat Wij, den raad van state gehoord en met gemeen overleg der staten-generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Aan alle kerkgenootschappen is en blijft de volkomen vrijheid verzekerd, alles, wat hunne godsdienst en de uitoefening daarvan in hunnen eigen boezem betreft, te regelen.

De bepalingen, betreffende de inrigting, het bestuur, worden, voor zooveel zij niet reeds aan Ons bekend zijn gemaakt, binnen eene maand na de afkondiging dezer wet, door de bestuurders of hoofden der kerkgenootschappen aan Ons medegedeeld. Nieuw te maken bepalingen worden mede vóór of bij het in werking brengen daarvan, op gelijke wijze ter Onzer kennis gebragt.

Voor zooveel er zich onder de bepalingen, bij dit artikel bedoeld, eenige bevindt, welke de medewerking van het staatsgezag vereischt, wordt die medewerking niet verleend, tenzij de bepaling door Ons is goedgekeurd.

Art. 2. Vreemdelingen aanvaarden geene kerkelijke bediening, dan na daartoe Onze toestemming te hebben verkregen.

Alleen in het belang der openbare orde en rust kan die toestemming geweigerd worden.

Art. 3. De titulaturen in de kerkgenootschappen aan de bedienaren der openbare godsdienst toegekend, geven noch ten opzigte van het wereldlijk gezag, noch ten opzigte van andere kerkgenootschappen, eenige aanspraak, rang of voorregt.

In de aanraking met het wereldlijk gezag worden de titulaturen alleen gebezigd na vermelding van den geslachtsnaam der titularissen.

Art. 4. De ter aanwijzing van kerkelijk gebied door kerkgenootschappen gebezigde namen van provincien of gemeenten worden slechts als van kerkelijken aard beschouwd en hebben geen verder gevolg.

Art. 5. Synodale vergaderingen en hoofden, die kerkgenootschappen vertegenwoordigen of besturen, behoeven Onze goedkeuring op de plaats van vestiging.

Voor zooveel deze goedkeuring bij de afkondiging dezer wet nog niet is verleend, wordt, na met hen gehouden overleg, door Ons, den raad van state gehoord, over de geschiktheid der aangewezene vestigingsplaats uitspraak gedaan.

Alleen in het belang der openbare orde en rust en bij een met redenen omkleed en openbaar gemaakt besluit kan eene aangewezene vestigingsplaats als zoodanig door Ons ongeschikt worden verklaard.

Art. 6. De bedienaren der openbare godsdienst dragen het gewaad voor kerkelijke plegtigheden of bij de uitoefening van de openbare godsdienst in hun kerkgenootschap gebruikelijk, niet aan binnen gebouwen en besloten plaatsen, of daar waar de openbare godsdienstoefening, naar het 2de lid van art. 167 der grondwet, is toegelaten.

Art. 7. Elke oprigting of inrigting van een gebouw tot uitoefening van de openbare godsdienst, binnen den afstand van twee honderd ellen van eene bestaande kerk, vereischt in het belang der openbare orde een onderzoek omtrent de plaats van vestiging.

Vóór dat de oprigting of inrigting wordt toegelaten, wordt daaromtrent door het gemeentebestuur beslist. Deze beslissing is vatbaar voor een beroep op gedeputeerde staten, en bij bezwaar ook tegen de beslissing van deze wordt hunne uitspraak aan Onze eindbeslissing onderworpen. Het besluit door Ons te nemen, na den raad van state te hebben gehoord, wordt met redenen omkleed en openbaar gemaakt.

Wanneer de oprigting of inrigting zonder verlof heeft plaats gehad, wordt het gebouw gesloten.

Art. 8. Het klokkengelui tot viering van kerkelijke plegtigheden of om de ingezetenen tot godsdienstoefening op te roepen, kan in gemeenten, waar kerken van meer dan één kerkgenootschap zijn, in het belang der openbare orde en rust, door Onzen commissaris in de provincie, worden verboden.

Klokkengelui tot andere einden heeft geen plaats dan met vergunning der plaatselijke policie.

Art. 9. Hij, die aan deze wet niet voldoet, hare voorschriften overtreedt, of elders dan art. 167 der grondwet toelaat, de openbare godsdienst uitoefent, wordt verklaard »in strijd met de wet te hebben gehandeld» en veroordeeld in de kosten.

Art. 10. De officieren van justitie bij de arrondissements-regtbanken eischen, overeenkomstig met de bepalingen van art. 854 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, voor de regtbank ter burgerlijke teregtzitting, de toepassing van het voorgaand artikel.

Geene vervolging kan door hen worden ingesteld, dan op magtiging van den procureur generaal, onder wiens bevelen zij staan, of op last des regters, in de gevallen voorzien bij art. 31 van het Wetboek van Strafvordering en art. 73 van de wet op de Regterlijke Organisatie en het beleid der justitie.

Art. 11. Van het vonnis wordt appèl, van het arrest cassatie toegelaten.

Art. 12. Die, na eenmaal ter zake van overtreding dezer wet te zijn veroordeeld, zich aan herhaling daarvan schuldig maakt, wordt gestraft met schorsing in de uitoefening zijner burgerschapsregten voor den tijd van drie tot tien jaren en met gevangenis van eene maand tot twee jaren, te zamen of afzonderlijk.

Art. 13. De regtsgedingen krachtens het voorgaand artikel ter zake van herhaalde overtreding gevoerd, worden op de gewone wijze voor den gewonen strafregter behandeld.

De vervolging wegens overtredingen van deze wet verjaart door verloop van twee jaren.

Art. 14. Bij het in werking komen dezer wet zijn, behoudens de bepalingen der wetten en reglementen bedoeld in art. 167 der grondwet, afgeschaft de wet van 18 Germinal jaar X en alle andere met de tegenwoordige wet strijdige bepalingen.

Lasten en bevelen, enz.

— De dagbladen deelen brieven uit Rome mede van den 13den Augustus, waarin gemeld wordt dat de heer LIGHTENVELT zich nog te Rome bevindt, doch weldra over Parijs naar 's Gravenhage zal terugkeeren. Hij moet zeer ingenomen zijn met de wijze, waarop hij door den Paus en den kardinaal ANTONELLI ontvangen is. Overigens is de reis des heeren LIGHTENVELT niet zonder vrucht geweest. De paus, die reeds eene belangrijke concessie had verleend door het formulier van den kanonieken eed der bisschoppen te wijzigen, ten einde het Nederlandsche gouvernement gerust te stellen door de bijvoeging eener clausule, »die de getrouwheid aan den koning en zijne opvolgers op den troon" voorbehoudt, heeft twee anderen concessien van niet minder belang verleend.

Vooreerst neemt de Paus aan, ten einde de nieuwe formulieren van den kanonieken eed te consacreren, dat de eeden, volgens de niet gewijzigde formulieren afgelegd zullen beschouwd worden als of die waren gedaan volgens het nieuwe formulier, en uitgelegd in den zin der bijvoeging in dat nieuwe formulier begrepen. Reeds had de pauselijke internuntius te 's Hage, mgr. BELGRADO, eene gelijkluidende verklaring afgelegd in eene nota van den 30sten Julij aan den minister van buitenlandsche zaken van den koning der Nederlanden gerigt. Deze verklaring is thans bevestigd en versterkt door de souvereine en onverbreekbare beslissing van het hof van Rome.

In de tweede plaats heeft de Paus besloten, dat de bisschoppen den burgerlijken eed van trouw aan den koning en de wetten van het koningrijk zullen kunnen afleggen.

— Uit Java schrijft men:

Heden morgen (2 Julij) vroegtijdig heeft Z. M. transportschip *Merwede*, onder bevel van den kapitein luitenant ter zee der 1ste klasse, M. G. VAN VREELAND, de reede alhier verlaten, om over de West-Indië naar Nederland terug te keeren.

Die bodem heeft eene lading houtwerken voor Nederland in, en op denzelven zijn ingescheept achttien Chinezen, naar wij vernemen, op last van het gouvernement door den resident van Batavia voor de suikerteel te Suriname, alhier voor den tijd van drie jaren, aangenomen. Zij genieten vrijen overtogt en voeding op hunne eigene wijze, waardoor men hoopt de zucht tot dergelijke verhuizingen bij hunne landgenooten op te wekken. Overigens hebben zij vrije woning en voeding te Suriname bedongen, buiten en behalve hunne bezoldiging, die gesteld is op *f* 100 's maands voor 1 suikerkooker, *f* 83, voor ieder der drie hulp-suikerkookers en *f* 40 's maands voor elk der 14 suikerplanters. Aan ieder hunner is door het gouvernement ter regeling hunner zaken alhier, een voorschot van drie maanden verleend, te Suriname, met hunne bezoldiging te verrekenen, alwaar ook van dezelve zal worden afgehouden, de ter dezer plaatse op hun verzoek aan hunne familien uit te keeren gelden, rijst, olie, enz., om gedurende hunne afwezigheid in derzelver onderhoud te voorzien.

Aan boord van de *Merwede* bevinden zich ook eenige werktuigen voor het suiker-fabriekant, ten einde die Chinezen in staat te stellen bij hunne aankomst te Suriname, dadelijk met de bedoelde kultuur te beginnen.

— Ter gelegenheid van de voltrekking van het huwelijk van den hertog van Braband met de aartshertogin van Oostenrijk, hebben te Brussel en in andere steden des rijks zeer vele festiviteiten, als illuminatien, optogten, stierengevechten, concerten en dergelijke plaats gevonden. De geestdrift der bevolking is zeer groot. De koninklijke familie heeft hare reis door de provincien aangevangen.

— Te Luik hebben ten gevolge van de hooge prijzen van het brood, eenige ongeregeldheden plaats gehad, welke evenwel spoedig onderdrukt zijn geworden.

De berigten uit Konstantinopel loopen tot 15 en 16 Augustus. Door de in de laatste dagen ontvangen telegrafische dépêches, waardoor het bekend is, dat de Porte de Weener voorstellen, behoudens geringe wijzigingen, aannam, hebben deze berigten natuurlijk veel van hun belang verloren. Het verdient evenwel vermeld te worden, dat deze voorstellen bijna door de Porte voor goed verworpen waren; doch de tusschenkomst van de gezanten der vreemde mogendheden, heeft het tegenovergestelde resultaat doen bereiken. Al de bondgenooten van Turkije hadden het dus verlaten, want van het oogenblik dat allen verklaarden, dat Turkije de voorstellen tot schikking behoorde aan te nemen, was het duidelijk, dat de Porte, in geval van oorlog, alleen op eigen krachten zou kunnen rekenen. In die omstandigheden ware het waanzin van hare zijde geweest, om den strijd met Rusland te aanvaarden; te meer, daar men het geene schade kan noemen, wanneer men een strijd ontwijkt, dien men onmogelijk vol kan houden. Niet zonder grond rijst daarbij echter de vraag, waarom de mogendheden der Porte in Junij den raad gaven, om zich tegen Rusland te verzetten en de voorstellen van prins MENCHIKOFF te verwerpen? Thans verlangden zij integendeel dat Turkije toe zou geven, doch intusschen heeft het zich in een vruchteloos pogen tot verzet, gedurende drie maanden uitgeput in opofferingen van allerlei aard, die, vooral met het oog op de krijgstoerustingen, hoogst belangrijk kunnen genoemd worden.

Thans rest alleen de vraag, of de Russen de Pruth weder zullen overtrekken. Alhoewel daaromtrent vooralsnog niets stelligs bekend is, laat het zich aanzien dat zulks werkelijk geschieden zal. Reeds behelst de *Patrie* eene correspondentie uit Jassy 12 Aug., waarin wordt gemeld, dat de Russische troepen toebereidselen begonnen te maken om het land te ontruimen. De Russische opper-bevelhebber heeft de autoriteiten van Moldavië kennis gegeven, dat hij, zich met zijne troepen vrijwillig terugtrekkende, in de hospitalen zijne zieken zoude achterlaten, met een aantal officieren van gezondheid, ter hunner verpleging. Voorts deelt de *Patrie* tijdingen uit Malta mede, waaruit blijkt, dat men daar reden had te gelooven, dat het Engelsche eskader er in de eerste dagen van September terugkeeren zal. Gelijktijdig zou dan de Fransche vloot Besika verlaten, om naar Toulon te stevenen.

Volgens de te Weenen ontvangene officieele tijdingen van Konstantinopel, dd. 19 dezer, en gerigt aan het ministerie van buitenlandsche zaken, zijn de door de Porte verlangde wijzigingen in de Weener voorstellen werkelijk zeer gering te noemen. De nota heeft hier en daar eene verandering in de redactie ondergaan, terwijl overigens door eene onbeduidende variante gewag gemaakt wordt van de souvereine magt der Porte ten overstaan van het nieuwe geestelijke patronaat, dat Rusland verworven heeft ten behoeve der Grieksche onderdanen van den Sultan. Er is alsnu niet de minste twijfel meer overig, of ook Rusland zal gereedelijk zijne toestemming tot de voorstellen geven. De heer VON MEIJENDORFF heeft zich althans reeds in dien zin uitgelaten. De koerier, die de desbetreffende dépêches zal overbrengen, werd den 27sten dezer te Weenen verwacht.

INGEZONDEN STUKKEN.

EEN WOORD VAN ERNST EN LIEFDE.

Wanneer orkanen of aardbevingen verwoestingen aanrichten, en in weinige oogenblikken eene gansche stad met bijna al hare bevolking in den diepen afgrond nederslingeren om ze in de vergetelheid te begraven, dan jammert en wee klaagt men over de slachtoffers die vielen; dan kan men naauwlijks woorden vinden, om zijn leedgevoel uit te drukken; dan is ieder bereid om hun, die gespaard zijn en den jammer der vernieling ontkwamen, aan te bieden en toe te brengen wat onder zijn bereik ligt.

Wanneer het vreeselijk *brand! brand!* in 't nachtlijk uur ons doet opschrikken, of des daags elke taak en allen arbeid doet staken en afbreken, dan ijvert wie slechts kan, om den noodlottigen verwoester die met donderend geloei en sissend geknetter rond zich grijpt en prooi maakt; het hoofd te bieden en aan zijn woeden paal en perk te stellen. Vrees voor eigen gevaar en de zucht om anderen te helpen, geven nooit gekende krachten en herscheppen den bloodaart in een held, en doen een moed en beleid ontwikkelen en ten toon spreiden, die verbazen en met bewondering vervullen.

En welke vijand is geduchter dan de drank..., en welke verwoestingen waren ooit zoo hartverscheurend en ijzingwekkend als die hij heeft aangericht!.. Duizenden, die Engelen onder de kinderen der menschen hadden kunnen zijn, heeft hij in Duivelen vervormd en de kostelijkste aller schatten, hunne onsterfelijke zielen reddeloos doen verloren gaan. Duizenden vaders heeft hij tot booswichten en zoo menig moeder tot kindermoordenares gemaakt. Welvarende en gelukkige familiën heeft hij langzaam uitgeplunderd, naar den bedelstaf... en ten einde raad in den kerker je op 't schavot gebracht. Volksregenten en Godsdienstleeraars, kunstenaars en mannen met de edelste talenten begaafd, heeft hij weten te vernederen beneden 't redelooze gedierte en na zelve diep rampzalig geworden, de geessel en kwelduivel maar ook de oorzaken van andere ellende doen zijn.

En dien vijand telt men niet en de slachtoffers die hij maakt gaan ons zoo weinig ter harte. Voor hunne ellende is men 't algemeen zoo doof, blind. Dien vijand laat men ongemoeid zijn vernielend werk voortzetten, en voor zijne slachtoffers heeft men zoo zelden iets anders over, dan 't ijskoude Kainswoord: «Zie zoo'n lap eens!» of, «dat komt van de dronkenschap!»

Wat is er tot nog toe in ons midden gedaan, om dien vijand te vernietigen? en wat is er verricht onder ons, om zijne slachtoffers te redden?

Zoo vroeg ik mij af, toen ik het negende verslag van den toestand en de verrigtingen der Nederlandsche vereeniging tot afschaffing van den sterken drank, (in 't Moederland) dezer dagen bij mij ontfangen, doorgelezen had.

Het andwoord was: Zooverre mij bewust is, *niets!*

En is 't niet de drank, die menig burger in ellende stort, de geestvermogens verstompt, het hart verstaalt, de phijsieke krachten uitmergelt? Is 't niet de drank die menig een buiten betrekking bracht en anderen op eene treurige wijze aan hun einde deed komen? Was 't niet de drank die onlangs eene moeder van onderscheidene kinderen tot kindermoordenaresse maakte? Was 't niet de drank, die tenzelfden tijde in 1853 een tweetal onzer militairen in den kerker bracht, om na verkregen gracie van de doodstraf, op eene onteerende wijze uit 's lands dienst en uit deze Kolonie gebannen te worden.? Was 't niet de drank, die zoo menig anders knap en ferm soldaat meer of minder straf veroorzaakt? ..die zoo menig wakker en flink zeeman eene geduchte kastijding aanbracht?... Is 't niet de drank die onrust, baldadigheid, wederspannigheid en pligtverzuim bevordert?

Noemt mij geduchter vijand dan den drank! Te gevaarlijker om dat hij rusteloos nieuwe prooien uitkiest en nieuwe en grootere veroveringen maakt. Uit dat oogpunt heeft men in 't Moederland en elders in Europa den drank leeren beschouwen. Men heeft daarin, en te recht, eene der oorzaken van zedelijken achteruitgang en van meerdere verarming des volks leeren kennen. Men is er daarom sedert ruim tien jaren op bedacht geweest om hem, als den algemeenen vijand van volksgeluk en volkswelvaart, den oorlog aan te doen. Men heeft dat gebracht langs den weg der matigheid en door 't stichten van Matigheids Genootschappen. Edoch die maatregel bleek al spoedig niets meer dan een halve maatregel te zijn, die geene genezing aanbracht; vaster hand, krachtiger ingrijpend middel keurde men noodig — en 't was: *afschaffing van drank-gebruik* als volks en dagelijkschen drank. De afschaffings-genootschappen ontstonden, waarbij men zich verbond geen sterken drank te drinken, of aan anderen te schenken.

Ter bevordering van dat gewichtig doel, werden kleinere en grootere schriften onder 't volk, van welken stand ook, verspreid. En de uitslag was in 't oogloopend en beantwoordde aan, ja overtrof de verwachtingen van hen, die zich aan 't hoofd dier Maatschappij plaatsten.

Het getal, volgens het bij mij aanwezig negende verslag is als volgt:

Noord-Braband	445	Leden.
Gelderland	812	»
Noord-Holland	3573	»
Zuid-Holland	2287	»
Zeeland	38	»
Utrecht	921	»
Friesland	489	»
Overijssel	358	»
Groningen	166	»
Drenthe	2	»
Limburg	1	»
	9092	»

Na 31 Dec. 1852, tot 1 Juni 1853: nog 2 afdeelingen en 20 Correspondenten.

En daaronder mannen als Prof. Schroeder van der Kolk, Prof. Voorhelm Schneevoogt, Dr. Herckenrath, Dr. Heije, Dr. Schoepman en andere der voornaamste Geneeskundigen in ons land, behalven de waardigste mannen in Kerk en Staat.

Onbedenkelijk veel goeds, behalve door de kleinere geschriften van wege het Genootschap uitgegeven, heeft de *volksvriend*, een blad dat 's maandelijks het licht ziet, gedaan. Het is daaraan toe te schrijven dat het Z. M. onzen geëerbiedigden Koning behaagd heeft, dat blad, sedert den aanvang des verloopen jaars, op verzoek des Bestuurs, even als de gedrukte circulaires van hetzelve uitgaande, voortaan van zegelrecht vrij te stellen.

Het geeft aanleiding en gelegenheid tot wisseling van gedachten, over onderwerpen ter zake leidende en daarmede in verband staande; terwijl het in staat stelt gedurig te vernemen, wat ook in de verste verte gedaan is, of gedaan moet worden.

Behalve belangrijke maatregelen in 't belang des volks, die sedert de verloopen tien jaren genomen en tot stand gebracht zijn, is er één, die alle opmerkzaamheid verdient. Het meer en meer algemeen worden, namentlijk om de zoodanigen, die van weldadigheids instellingen onderstand ontfangen en gebruik maken van sterken drank, alle verdere ondersteuning te onthouden. Een maatregel die hier en daar met de uitnemendste gevolgen bekroond werd.

Surinamers! zullen *wij* niets doen? Zullen *wij* elkander toeroepen: men kan 't hier niet zoo hebben als in Holland? Of een enkel borreltje doet geen kwaad?...

In 't eerste geval moet ik u andwoorden: hoe komt het dan dat men in de Oost-Indiën 't belang der zaak doorzien heeft en te Batavia, te Riouw, te Soerabaija, te Soerakarta, te Sambas op Borneo, te Djocjocarta en te Amboina Correspondenten en afdeelingen telt? Waarom heeft de Gouverneur-Generaal in Indiën bij besluiten van 19 April jl. zulke krachtige bepalingen gemaakt op 't punt van sterken drank verkoopen in 't algemeen en aan soldaten in 't bijzonder?... Voorkomende in de Volksvriend van 1853 No. 85.

En wat het tweede betreft: een enkel borreltje doet geen kwaad; hierop andwoord ik: men moet met één beginnen. De grootste dronkaard begon met een mondjen vol.

Ja zegt gij, ik drink hem meest met water. Te meer beklaagde ik u zoo raakt gij er te gemakkelijk er aan gewoon en zult er te meer van binnen krijgen. Terwijl de nadeelige uitwerking niet achter zal blijven.

Zouden wij den drenkeling niet redden uit den stroom? Of zouden wij met de armen over elkander staan te kijken, wanneer wij in een brandend huis onzen evenmensch in gevaar zien?...

Helpe dan de een den ander uit het gevaar, waarin zoo menig onzer verkeert! Een gevaar dat grooter is dan men vermoedt; omdat het iedereen in elken stand bedreigt. Het is 't gevaar der dronkenschap. Het gebruik van sterken drank is in Suriname algemeen en overvloediger dan in Holland; en dat 's morgens en 's avonds. Men schaffe het af! Wanneer de grootste en beroemdste Geneeskundige van onzen tijd den drank schadelijk keuren, waarom dan langer gebruikt wat benadeelt?...

En al ware de drank niet schadelijk voor de gezondheid waarom hem gedronken, daar de ondervinding het leert, hoe verleidelijk hij is en welke noodlottige gevolgen hij te weeg brengt?, ruzie, vechtpartijen, moord en wat niet al!.. Men werpe mij niet tegen: hij die er aan gewoon is, kan dien niet missen. Wij zouden door menig voorbeeld en dat van de meeste onzer medeleden, die hem vroeger gebruikt hebben, het tegenovergestelde kunnen bewijzen.

Het mag door de gewoonte moeijelijk vallen, maar ondoenlijk is het niet. Maar waak — strijd — bid!

Men zegge niet: ik behoef geen lid te worden, ik maak er weinig gebruik van. Ei lieve! te eerder moest gij het doen. Uw voorbeeld werkt op anderen en zoodoende wordt de grootste volks vijand eerlang beteugeld.

Andwoord mij op uw geweten af: hebt gij vrijheid als gij door uw voorbeeld en door eenig publiek bedrijf weldadig op anderen kunt werken, u te onttrekken? Vooral als door die daad, die ongetwijfeld navolging zal vinden, velen, zeer velen gered kunnen worden?... Ik betwijfel het.

Landgenooten! het is niet genoeg de misdaad te straffen en den misdadiger voor de maatschappij onschadelijk te maken. Hoofdzaak is het: de misdaad te voorkomen en alles wat in ons vermogen ligt aan te wenden, om te verhoeden dat onze evenmensch een misdadiger wordt. Dat is de quintessence van alle Godsdienst vooral van die, wier grondzuil en kapitale les is: *heb uwe naasten lief als u zelven.*

Volksbestuurders, waardige onderwijzers der jeugd, hoofden van huisgezinnen en werkplaatsen, dringend noodig ik u uit, u aan mijne zijde te scharen. Het is Gode bekend, of die stap niet een der eerste en meest gewichtige is, om onzen kwijnenden toestand te releveren. Matigheid is een deugd, die de heerlijkste resultaten oplevert? En terwijl onmatigheid de machtigste rijken uitmergelde en ten val bracht, heeft de matigheid nieuw leven en bloei verschaft, waar de dood reeds dreigde.

Lang heb ik ten dezen opzichte het stilzwijgen bewaard; trouwends de overtuiging dat de sterke drank hier onbegrijpelijk veel kwaads brouwt, de zedeloosheid in de hand werkt, onze krijgslieden en matrozen zelfs vernederende straffen veroorzaakt, deed mij de pen opvatten. Als mensch en als Dienaar van het Kristendom acht ik er mij toegeroepen. Ja ik zou mijzelven niet van plichtverzuim kunnen vrijpleiten, indien ik bij het heil dat ik in 't Moederland uit de afschaffings zaak zag voortspruiten, langer rustig aanschouwer bleef, en niet wees op en aanspoorde tot gebruik van hetzelfde Geneesmiddel, dat elders zoo nuttig en weldadig werkt.

v. SCHAICK,
Korrespondent van de Nederlandsche Vereeniging tot afschaffing van sterken drank.

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 29sten September, de koloniale schoener Henriette Elisabeth, kapt. J. F. Meijer, van Demerarij.

Den 30sten, de Eng. brik Vixen, kapt. W. Moore, van St. John (New Brunswick).

Den 1sten October, de Eng. schoener Lady of the Night, kapt. V. Bartoccini, van Demerarij.

Idem, de Eng. schoener the Brothers, kapt. Cameron, van Berbice.

UITGEKLAARD.

Den 26sten September, de Eng. brik Eliza Bain, kapt. A. Steel, naar Clyde, lading: 338 vaten en 64 blomvaten Suiker 626,206 pond, 68 balen schoone Katoen 21,590 pond, 30 balen heele Koffij 5,125 p., 15 v. Melassie 1,553 gallons.

Den 27sten, de Nederl. schoener Essex, kapt. C. M de Haseth, naar Curaçao, via Demerarij, lading: 50 vaten suiker 63,378 pond, 39 vaten Melassie 3,757 gallons, 12 vaten Rum 1,200 gallons 1 baal heele Koffij 180 pond en voor Exportatie: 3 kisten lijfkleederen en boeken.

IN TEXEL GEARRIVEERD.

Den 21 Augustus, het schip Casper de Robles, kapt. Parma. — Den 26sten, het schip Eliza, kapt. Visser. — Den 30sten het schip Sara, kapt. Wildschut. Allen van hier.

Den 24sten, Augustus, het schip Margaretha en Maria, kapt. D. van Kettwich, van Nickerie.

Den 28sten, het schip Preciosa, kapt. K Ouwehand, naar Amsterdam, lading: 19 vaten en 887 balen heele koffij 201,860 pond, 15 vaten en 119 balen geb. dito 27071 pond, 3 vaten en 1 kist Arrowroot 941 pond, 2 vaten Touca boonen 180 pond en 26 pies vierkant Hout.

UIT TEXEL GEZEILD NAAR HERWAARTS.

Den 17 Aug. het schip Cuba, kapt. J Jansen,

IN LADING NAAR AMSTERDAM.

Het schip Anna, kapt. Hiltebrands. — Adres bij M. D. Huidekooper.

Het schip Maria Johanna, kapt. R. L. Schaap, Adres bij R. C. Lorij.

De ondergeteekende heeft de Eer het geacht publiek bekend te maken, dat hij het doelmatig geoordeeld heeft zijn TARIEF van den 7 Februarij 1852, echter zonder verwerping van het oude Tarief van het begin der Stalhouderij op de navolgende wijze te wijzigen, als:

Toeren per uur bij dag:

a. Voor een 4-wiels rijtuig met 2 paarden voor een persoon . . . . *f* 2,50. per persoon.
Voor 2 personen . . . » 2. » »
» 3 » . . . » 1,50. » »
» 4 » . . . » 1,50. » »

Na 10 uur des avonds worden de prijzen met de *helft* verhoogd.

b. Voor 4 of 2-wiels rijtuigen met een paard voor 1 persoon . . . *f* 1,50. per persoon.
Voor 2 personen . . . » 1,25. » »
» 3 » . . . » 1,00. » »

Na 10 uur des avonds worden de prijzen met de *helft* verhoogd.

Wanneer met een paard gereden wordt, zullen buiten den koetsier, niet meer dan 3 personen kunnen worden opgenomen.

c. *Het brengen van de eene plaats naar de andere, hetzij naar de kerkgebouwen, begraafplaatsen, schouwburg, concerten, als anderzints.*

Voor een 4-wiels rijtuig met 2 paarden in de stad . . . *f* 1,00. per persoon.
Idem buiten de stad . . . » 2,00. » »
Voor een 4 of 2-wiels rijtuig met 1 paard in de stad . . . *f* 0,50. per persoon.
Idem buiten de stad . . . » 1,00. » »

Na 10 uur des avonds zijn de prijzen dubbeld; kinderen beneden 8 jaar wanneer zij onder begeleiding van volwassene gaan, betalen even als vroeger de helft.

Aanmerkingen bij artikel c.

1. Binnen de stad wordt gerekend het vierkant besloten tusschen de *Waterkant*, *Werfbrug*, *Wanicaweg*, en *Viottenbrug*.

2. Iemand echter zich willende voor vast *abonneren*, zal daaromtrent eene nadere schikking kunnen gemaakt worden.

3. Het brengen buiten de Stad voor verdubbelde prijs strekt zich niet verder uit, dan tot *Poelepantje*, *Cameron Combé* en aan den *Kwatta Weg* tot aan den buitengrond van den Heer GUMMELS, zullende personen die zich verder dan gemelde plaats enkel laten brengen of enkel afhalen daarvoor *f* 1,50 per persoon moeten betalen, terwijl echter voor het brengen en afhalen slechts *f* 2 per persoon zal worden geëischt.

4. Iemand een rijtuig voor eenige uren willende afhuren *in* of *buiten* de stad, zal daaromtrent eene schikking maken kunnen.

Algemeene voorwaarden:

1. Geene paarden of rijtuigen van den ondergeteekende in huur genomen zijnde, zullen de *Poelepantjebrug* en de zoogenaamde *Cameron Combé* mogen voorbij rijden.

2. Bij het toeren met een of 2 paarden zal niet langer dan een half uur mogen gedraafd worden, moetende den overigen tijd stapvoets gereden worden, omdat de paarden het anders niet kunnen volhouden.

3. Wanneer men langer dan een uur zal gelieven te toeren, wordt tot voorwaarde gesteld de paarden alsdan te doen verwisselen.

4. Voortaan zullen geene rijtuigen meer verhuurd worden, wanneer dezelve niet van eenen koetsier vergezeld zijn.

Algemeene aanmerkingen:

Het is in den laatsten tijd herhaaldelijk gebleken, dat er onder lieden van den middel- of geringeren stand eenige gevonden worden die op den straat de koetsiers aanroepen en hen zoeken om te praten, om voor half geld, of eene geringe belooning ten behoeve van den koetsier te rijden, weshalve de ondergeteekende het noodig oordeelt, te bepalen dat bedoelde personen bij iedere gelegenheid *Contant* betalen en hen vriendelijk te verzoeken, ter voorkoming van zedenbederf en dieverijen in het vervolg zoodanige handelwijze na te laten.

De ondergeteekende verzoekt tevens aan het geëerd publiek, om zooveel hun doenlijk is, gedurende den droogen tijd met 2 paarden te rijden, aangezien het rijden met 1 paard, de beesten te veel vermoeit.

NB. Er zijn steeds PAARDEN en RIJTUIGEN bij den Stalhouder te *koop* en in *ruiling*.

Een extra *goed loopend* *BILLARD* met toebehooren voor *Drie Honderd Gulden*, *UIJEN* à 10 cts. per 100 pond

En vraagt *KOORN* tegen *Vijf Gulden* per vat.

[15549] **J. H. C. WOLFF.**

J. G. KRAMER & Co.

hebben per Kapts. VAN DER VEER, KLINT en DE LANG ontvangen

PROVISIEN,

Nieuwe AARDAPPELEN, *heele* en *halve* oxhoofden *extra BORDEAUX WIJN*, oxhoofden, tonnen en manden

PRINCESSE BIER,

kruiken opregte Jamaica RUM,

een assortiment

SCHOENEN en LAARZEN,

NEGER PIJPEN in kisten, enz., enz. (15550)

Ontvangen per de laatst gearriveerde Schepen en te bekomen bij

G. OPPENHEIMER,

Versche Provisien en DRANKEN,

waaronder Extra ROODE WIJN in vaten, kisten en bij het dozijn, Extra MADERA en RHIJN WIJN, *Selterswater* in kruiken, Fijne *Likeur* van FOCKINCK, echte Koppenhagener CHERRY BRANDY, ZOETE OLIE,

beste *Zand Aardappelen,*

EXTRA GROENE & ZWARTE THEE,

GROOTE BROODSUIKER,

Bittere en Zoete Amandelen,

KANEEL, PEPER, ROZIJNEN, PRUIMEDANTEN & KRENTEN, ANIJS- & KUMMELZAAD,

***SIGAREN* in soorten,**

GENEVER in roode en groene kelders,

GLAZENRUITEN,

en meer *GOEDEREN*,

GOEDKOOP VOOR KONTANT.

[15551]

D. Alberga

heeft ontvangen per kapts. HILBRANDS en MEIJER en biedt te koop aan:

Allerlaatste model Dames-, Meisjes- en Kinder effen en opengewerkte HOEDEN voor *f* 2,50 en hooger, Italiaansche Meisjes en Kinder DITO met breede randen, gekleurd-, effen-, gestopt en gedamaseerd NETELDOEK,

KAMERDOEK, SCHOTSCH BATIST, Shirting, Cambricks, Orleans, gebord. Pelerines, Chemisetten,

KRAAGJES, MANTILLES, ECHARPES,

DOOP KLEEDJES, ZIJDEN PARAPLUIES, Zwart Laken,

gekleurde Voering Katoen en andere KLEERENMAKERS BENOODIGDHEDEN.

Een assortiment Schoenen, *BOTER* in 14 ponds vaatjes

En per Kapts. SCHAAP, VAN DER VEER en KLINT:

Wit, grijs en bl. gestreept OSNABRUGS LINNEN, wit en bruin LINNEN en zuiver

GAREN DRIL, extra Satijn voor Vesten, DITO voor Voering, *MOIRÉ SATIJN* voor MANTILLES, AGREMENTEN en FRANJES, ECHARPES en SHAWLS, allerlaatste smaak LINTEN en BOUQUETTEN voor Dames Hoeden, Crêpe en Tarlatan, DAMES- en KINDER HANDSCHOENEN en MITAINES, gegarneerde Jongens HOEDJES, diverse DOEKEN, etc. etc. (15553)

De ZALF en PILLEN van

HOLLOWAY,

hebben weder met goed gevolg een zeer hevig been genezen.

Uittreksel uit eenen brief van den Heer BROTHERTON, van *Stangrat* bij *Bootle*, 15 Januarij 1851. Aan Professor HOLLOWAY.

Mijnheer!

Na de bevalling mijner echtgenoot in 1848, vatte zij eene zware koude welke zich in haar regterbeen en voet vestigende, dezelve op eene verbazende wijze deed zwellen en er eindelijk *twintig* wonden of zeeren veroorzaakte, welke een allervreeselijkst aanzien hadden. Zij leed bijna ondragelijke pijnen; en de behandeling van hare geneesheeren was van geen nut hoegenaamd. Zij besloot toen met Uwe Zalf en Pillen eene proef te nemen, en ik acht mij gelukkig te kunnen melden, dat dezelve eene volkomene genezing hebben te weeg gebragt.

Deze Zalf en pillen zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, à *f* 1 *f* 3 en *f* 5.

(15352).

BEURSBERIGT VAN AMSTERDAM.

Den 27 Augustus.

Koffij. De vraag voor behoefte blijft aanhouden, waarvoor ferme prijzen besteed worden.

Suiker Ruwe. In den loop dezer week werden verkocht ruim 300 vaten Surinaamsch tot *f* 245 a *f* 28¼; ruim 700 kranj. Java in diverse sorteringen en tot diverse prijzen, en ruim 300 ka. Brazil. Muscovados tot *f* 27 nieuwe conditie.

Katoen zonder handel van eenige beteekenis, in eene lustelooze stemming.

Prijzen der Producten.

Bij inschrijving verkocht.

KOFFIJ: Den 26sten September, van plant. Nieuw Meerzorg, p. m. 5500 pond heele a 21,1 c. en p. m. 800 pond gebr. a 15,50 ct.

SUIKER: Den 28sten, van plant. Nieuwhoop, 20 vaten a 7.05 ct. — Den 30sten, van plant. Livorno, 10 vaten a 7,06 ct. — Idem, van plant. Berkshoven en Oostrust, a 6,65 ct.

De geannonceerde 45 vaten Suiker van plantaadje Rosenburg, zijn niet toegewezen.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 24n. September tot den 1n. October zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 24sten. Magdalijntje Margaretha Christina Potsvillage, 2 jaren.

Den 25sten, Carolina Petronella Maria Thijm, 10 maanden.

Den 26sten, Cornelia van Linck, 65 jaren.

Idem, Michel François Willem Greeve 32 jaren.

Den 27sten, Jan Adam Serquet, 50 jaren.

Den 30sten, Pieter Nemelck: 50 jaren

Idem, Annaatje Gracia Wijngaarde, 70 jaren.

Binnenlandsche berigten.

Paramaribo, den 26 September 1853.

Bij Koninklijk Besluit van den 22sten Junij 1853 No. 36 is, — onder goedkeuring van des Gouverneurs beschikking dd. 1e. April d. j. No. 440, waarbij aan den Heer J. Helb een *eervol* ontslag is verleend als Majoor Kommandant der Schutterij te *Paramaribo*, met dankbetuiging voor de langdurige door hem in die betrekking bewezene diensten, — den voornoemden Heer Helb de vergunning verleend tot het blijven dragen van den Uniform en de onderscheidings-teekenen, welke aan den rang van Majoor bij de bedoelde Schutterij zijn verbonden.

Transporten.

Den 24sten September 1853. J. H. C. Wolff als in huwelijk hebbende C. Snel wed. Maes, welke is moeder en voogdes over hare dochter J. J. L. Maes, en P. F.- en L. H. J. Maes, aan L. Hartog van het Huis en Erf op den hoek van de *Zwartenhovenbrug-* en *Hoogestraten* N. W. La. E No. 233, O. W. La. D No. 457*b*.

Den 26sten. F. P. Kamerling qq. de gezamenlijke erfgenamen van wijlen W. H. Lans, aan S. C. Buillab, van het Huis en Erf aan de *Burenstraat* N. W. La. D No. 123, O. W. La. D No. 687.

Paramaribo, den 26 *September* 1853.

De Koloniale Ontvanger en Betaalmeester herinnert bij deze aan de voldoening van den *Tweeden* termijn HOOFDGELDEN vóór het einde dezer maand.

Paramaribo, den 1 *October* 1853.

Gedrukt bij A. L. G. DE RANDAMIE.